

Voorbereid het voorjaar in dankzij de B3W-workshops

Beredeneerd bemesten

Doordacht omgaan met stikstofbemesting levert tal van voordelen. Door stikstof slim in te zetten op bedrijfsniveau, kan je efficiënter gebruik maken van de beschikbare bemestingsruimte, besparen op kunstmest en tegelijk een lager nitraatresidu realiseren, zonder in te boeten op opbrengst.

De stikstofbemesting hangt niet alleen af van de behoefte van het gewas. Verschillende bronnen leveren stikstof in je bodem door mineralisatie en ook weersomstandigheden hebben een grote impact op hoeveel stikstof effectief beschikbaar is in de bodem. Bovendien kan de werkelijke stikstoflevering uit organische meststoffen afwijken van de standaardwaarden, dus is het vaak verstandig om niet de volledige stikstofgift toe te dienen bij het zaaien of planten. Daarnaast hebben vele groenten ook niet de grootste stikstofbehoefte bij de start van de teelt. Beter is om gefractioneerd te bemesten en een deel van de stikstof te reserveren voor bijbemesting tijdens het groeiseizoen. Je voorziet dan bij aanvang enkel genoeg stikstof om het gewas tot het bijbemestingsmoment te ondersteunen.

Terugverdienpraktijken

In het kader van het gewijzigde mestdecreet is de bemestingsreductie voor gebieden met een slechte waterkwaliteit uitgebreid, en gelden in gebiedstypes 1, 2 en 3 reducties op de bemestingsnorm. Deze reducties zijn in voege sinds januari 2025. Tegelijkertijd werden een aantal duurzame praktijken erkend als 'terugverdienmaatregel' waaronder de techniek van gefractioneerd bemesten (onder bepaalde voorwaarden). Zo krijgen telers de mogelijkheid om opgelegde bemestingsbeperkingen gedeeltelijk of volledig te compenseren door het toepassen van specifieke technieken. Zo kunnen landbouwers hun bemestingsnormen optimaliseren en tegelijkertijd bijdragen aan een betere waterkwaliteit. Meer informatie hierover vind je op de [website van VLM](#).

Samen aan de slag

Adviseurs van de Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W) kwamen op zeven locaties in Vlaanderen samen met telers om hen te informeren over beredeneerd bemesten en hoe dit in de praktijk kan worden ingevuld. Tijdens de workshops werden de boekjes 'Eerste hulp bij de basisbemesting' van [groenten](#) en [aardappelen](#) toegelicht. Deze boekjes bevatten praktische tips, cijfermateriaal en rekenvoorbeelden waarmee je als teler zelf je basisbemesting op een eenvoudige en perceelsspecifieke manier kan berekenen.

Foto: Workshop Eeklo

De deelnemers, met heel wat jaren ervaring, beginnend in het vak of gestart met nieuwe teelten in hun rotatie, gingen aan de slag, wisselden ervaringen uit en kwamen soms tot verrassende conclusies. Landbouwers die het boekje nog niet kenden, ontdekten hoe handig het is als tool om hun basisbemesting zelf te berekenen. Landbouwers met minder kennis over gefractioneerd bemesten leerden hoe ze deze techniek kunnen toepassen.

De reacties waren positief, maar de telers wezen erop dat zich ook een aantal uitdagingen voordoen. Bijbemesten wordt in groenteteelten bijvoorbeeld bemoeilijkt omdat de groenten soms worden afgedekt tegen wildschade. Het wegnemen en terugleggen van de netten om de bijbemesting te kunnen uitvoeren is tijdrovend. Hetzelfde geldt voor het verwijderen van oogstresten, een terugverdienmaatregel.

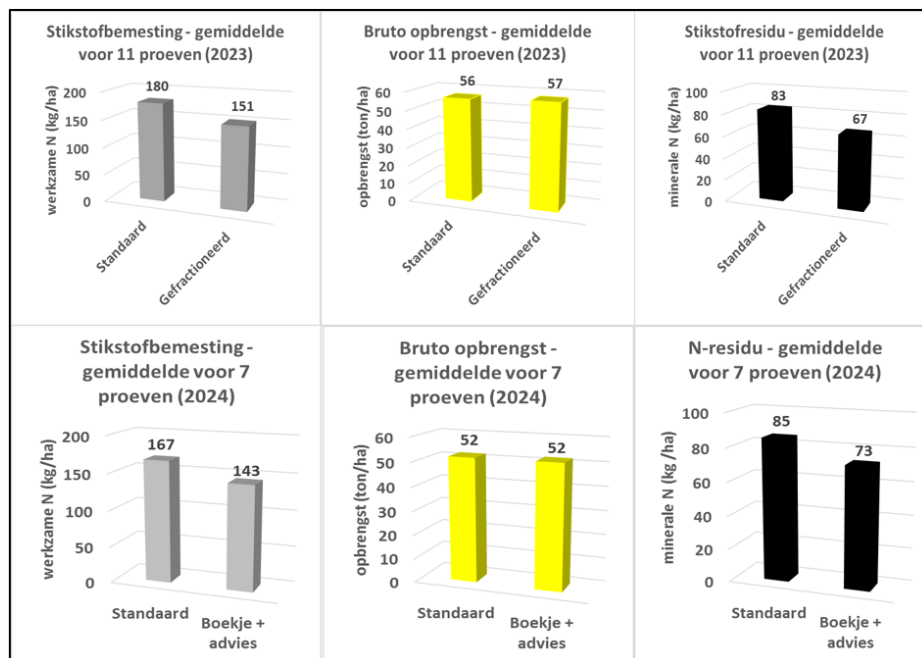
Sommige aardappeltelers merkten op dat bij gefractioneerde bemesting in droge jaren de opbrengst soms tegenvalt. Bij droogte kan een bijbemesting met korrelmeststoffen minder efficiënt zijn, omdat de korrels niet oplossen. Bij extreme droogte valt echter ook de groei stil en is er toch geen opname. In dat geval is het beter om te wachten op regen. Als er wel nog groei is, kan er beter bijbemest worden met vloeibare meststoffen, weliswaar in kleine hoeveelheden om bladverbranding te voorkomen. In praktijkdemo's uitgevoerd door B3W in 2022, 2023 en 2024 – waarin we ook droge periodes kenden – werd gemiddeld geen negatief effect op de aardappelopbrengst gemeten. Anderzijds beseften de aanwezigen allemaal dat ze door deze methode te gebruiken mogelijk kunnen besparen op meststoffen zonder opbrengstverlies en tegelijkertijd hun nitraatresidu kunnen beperken. Ook dit werd aangetoond in de praktijkdemo's van B3W (zie Figuur 1).

Foto: Workshop Kruisem

Foto: Workshop Pamel

Figuur 1: Met gefractioneerde bemesting kan een lagere totale bemesting, zelfde opbrengst en lager nitraatresidu bekomen worden (aardappel)

Aan de hand van de [B3W-meststofkiezer](#) konden de deelnemers vervolgens voor hun eigen meststoffen berekenen hoeveel ze moesten aanwenden om te voldoen aan de berekende bemestingsdosis. Een van de telers was blij verrast dat hij toch kon voldoen aan de bemestingsnorm op bedrijfsniveau in gebiedstype 2, omdat hij op een van zijn percelen – na gescheurd grasland – veel minder stikstof moest geven dan de norm, en daardoor op een ander perceel – waar het nodig was – 125% kon geven van de norm. Iedereen ging voorbereid het voorjaar in!

In het najaar wordt een (digitaal) terugkijkmoment voorzien om te peilen hoe de landbouwers het bemestingsboekje hebben gebruikt bij hun bemestingsplanning. Wie meer wil te weten komen over de bemestingsgids kan aansluiten tijdens dit moment. Hou zeker de [B3W-evenementenkalender](#) in de gaten.

Rekenvoorbeeld aardappelen* volgens het bemestingsboekje

Late aardappelen Fontane, geplant op 1 mei 2025, na tarwe + gele mosterd

- Stikstofbehoefte van de teelt: 290 E N
 - Verwachte vrijstelling:
 - o Runderstalmest gevoerd in de zomer van 2024 (30 ton/ha): 32 E N
 - o Oogstresten wintertarwe: 0 E N
 - o Groenbedekker gele mosterd, 30 cm hoog gegroeid en ingewerkt op 12 april 2025: 15 E N
 - o Mineralisatie uit bodemorganische stof: zandleembodem met 1% OC en jaarlijkse aanvoer van dierlijke mest: 46 E N
- ⇒ $290 - 32 - 0 - 15 - 46 = 197$ E N nodig voor de volledige teelt. Omdat dit late aardappelen zijn dienen we hiervan 70% toe als basisbemesting, nl 138 kg N/ha. Om te bepalen of de overige 30% nog nodig is nemen we 2 weken na opkomst een N-bijbemeststaal met advies om zo exact op advies te kunnen bijbemesten.

Rekenvoorbeeld groenten*

Bloemkool geteeld na prei, geplant op 15 april 2025, zandbodem

- Stikstofbehoefte van de teelt: 219 E N
 - Verwachte vrijstelling:
 - o Runderstalmest gevoerd in het voorjaar van 2024 (35 ton/ha): 25 E N
 - o Oogstresten prei: 20 E N
 - o Er kon geen groenbedekker meer ingezaaid worden na de oogst: 0 E N
 - o Mineralisatie uit bodemorganische stof: zand met 1.3% OC en jaarlijkse aanvoer van dierlijke mest: 22 E N
- ⇒ $219 - 25 - 20 - 0 - 22 = 152$ E N nodig tot de 1ste bijbemesting. 3 weken na planten nemen we een N-bijbemeststaal om zo exact op advies te kunnen bijbemesten.

* Al het cijfermateriaal uit de rekenvoorbeelden kan je terugvinden in de B3W-boekjes eerste hulp bij basisbemesting

Zelf met de boekjes aan de slag? Dat kan! Je vindt ze terug op de onze website:

<https://www.b3w.vlaanderen.be/rekentools>

- Bereken de basisbemesting [voor aardappelen](#)
- Bereken de basisbemesting [voor groenten](#)
- Vul de bemestingsruimte in met de [meststofkiezer](#)

Om deel te nemen aan het afsluitende terugkommoment in het najaar, hou je best de [evenementenpagina](#) in de gaten. Met specifieke vragen kan je ook steeds terecht bij de B3W-begeleiders:

lien.deschrijver@b3w.vlaanderen.be

lauren.verleysen@b3w.vlaanderen.be

anneline.brouckaert@b3w.vlaanderen.be

maxime.versluys@b3w.vlaanderen.be

jeroen.de.waele@b3w.vlaanderen.be